

Vojenství u nás a v cizině.

Plukovník děl. František Kryštof:

Hustota sil na válčišti.

Světová válka se vedla na několika válčištích a na každém válčišti za jiných podmínek. Tyto odlišné bojové okolnosti se odrážejí i na válečné doktríně jednotlivých států. Naše armáda při svém vzniku byla nucena čerpat ze zkušeností jiných armád, zúčastnivších se světové války. Vzorem, podle něhož jsme se při tom nejvíce řídili, byla vítězná francouzská armáda.

Za 15 let své samostatnosti jsme nabyli mnoho vlastních poznatků a stále pilujeme své předpisy, abychom je co nejvíce přizpůsobili poměrům, v jakých my pravděpodobně budeme válčit. Je mnoho věcí, které mají vliv na rázovitost doktriny, a jednou z nich je hustota sil na válčišti toho neb onoho státu. Myslím, že bude zajímavé i poučné, všimneme-li si bojové hustoty na různých frontách za světové války, aby tím vynikl rozdíl mezi našimi poměry a poměry na cizích válčištích a zvláště na válčišti francouzském, odkud jsme převzali značnou část své vojenské nauky.

Vezmeme-li za poklad oficiální zprávu sestavenou pro dohodovou konferenci v Chantilly v listopadu 1916, shledáme, že v této době byly na západní frontě tyto síly:

106 francouzských divisí neboli	1397 praporů,
56 anglických divisí neboli	728 praporů,
6 belgických divisí neboli	82 praporů,
2 ruské pěší brigády neboli	12 praporů,
169 dohodových divisí,	t. j. 2219 praporů.

Němci měli 129 divisí neboli 1314 praporů.

Délka západní fronty od Severního moře ke švýcarským hranicím činila v přímé čáře přibližně 500 km. Na každý kilometr fronty připadly zde 4 1/4 praporu dohodových a 2 2/3 praporů německých neboli průměrně jeden dohodový prapor asi na 230 m fronty a 1 německý prapor asi na každých 380 m. Příchodem amerického vojska a příchodem německých divisí odvolaných po zhroutilí Ruska a východní fronty bojová hustota ve Francii ještě více vzrostla, a to tak značně, že za průměr v posledním období války lze brát 1 prapor na každých 200 m fronty.

Na ostatních evropských válčištích na sklonku roku 1916 byla hustota sil již o hodně menší.

Na italské frontě na délku asi 300 km:

43 italských divisí neboli	738 praporů,
33 rak.-uh. divisí neboli	379 praporů.

Průměrně 1 italský prapor na 400 m a 1 rak.-uherský prapor na 800 m fronty.

Na ruské frontě na délku asi 1000 km od Baltického moře až po hranice Bukoviny:

130 ruských divisí neboli . . .	2023 praporů.
---------------------------------	---------------

Naproti tomu:

64 německých divisí neboli . .	739 praporů,
38 rak.-uh. divisí neboli . .	475 praporů,
2 turecké divise neboli . . .	18 praporů,

Celkem 104 divise centr. mocností, t. j. 1232 praporů.

Průměrně ruský prapor na 500 m fronty a 1 prapor centrálních sil na 800 m.

Na soluňské frontě v délce asi 300 km:

5 francouzských divisí, 5 anglických brigád, 1 ruská brigáda, 6 srbských divisí a 3 italské brigády, celkem 238 praporů,

1 německá, 9 bulharských a 1 turecká divise, celkem 212 praporů.

Průměrně 1 dohodový prapor na 1300 m a 1 prapor centrálních sil asi na 1500 m fronty.

Na rumunské frontě v délce asi 950 km od severních hranic Bukoviny až po Černé moře:

21 rumunských divisí neboli . .	249 praporů,
16 ruských divisí neboli . . .	248 praporů,
1 srbská divise neboli . . .	12 praporů.

Celkem 38 dohodových divisí, t. j. . . 509 praporů.

Naproti tomu:

10 německých divisí neboli . .	102 praporů,
11 rakouských divisí neboli . .	130 praporů,

3 bulharské divise neboli . . . 97 praporů,
2 turecké divise neboli . . . 18 praporů.

Celkem 26 divisí centrálních sil, t. j. . . 347 praporů.

Průměrně 1 dohodový prapor asi na 2 km a u centrálních mocností 1 prapor na necelé 3 km fronty.

Pohlédneme nyní na naši situaci a srovnáme své síly s délkou našich hranic, ohrožených v čas války.

Délka hranic proti Německu asi 630 km, proti Maďarsku asi 450 km a proti Rakousku asi 300 km.

Učiníme-li předpoklad, že naše síly budou ve válce zdvojnásobeny, měli bychom za války jenom s Německem 1 prapor asi na 2 km fronty, za války s Německem a Maďarskem 1 prapor asi na 3 km fronty, za války s Německem, Maďarskem a Rakouskem 1 prapor asi na 4 km fronty.

Kdybychom své síly dokonce ztrojnásobili, dostali bychom tento obraz:

v případě konfliktu jenom s Německem 1 prapor na $1\frac{1}{4}$ km, s Německem a Maďarskem 1 prapor asi na 2 km a s Německem, Maďarskem a Rakouskem 1 prapor asi na 2 $\frac{2}{3}$ km.

Zkrátka je vidět, že i v nejvýhodnějším případě bude hustota našich sil vzhledem k délce našich ohrožených hranic nejméně šestkrát a v nepříznivém případě až 20krát menší, nežli byla za války na západní frontě, a že se budeme hustotou sil blížit nejvíce k poměrům, jaké za války panovaly na Balkáně.

Bylo by si přát, aby toto poznání vniklo nám do krve a přimělo nás k bedlivějšímu studiu bojů na širokých frontách s malými poměrně silami. Nemíním nikterak, že bychom měli šmahem zavrhnout všechno, čemu jsme se dosud přiučili ze zkušenosti západní fronty, myslím však, že by nebylo na škodu, kdybychom intenzivněji hledali poučení i na jiných válkách a dívali se kritičtěji na své dosavadní poznatky.

Štábní kapitán J. M. Smazal:

Vojenská psychologie v Německu.

Říšská obrana věnovala vždy značnou pozornost psychologii vojáka, velitele a vojenství vůbec. Jsou to patrně jako v ostatních armádách zkušenosti z poslední války, které si tento soustavný zájem vynucují. Úspěch i neúspěch v boji vede vždy velitelský sbor vyšší i nižší k tomu, aby si všiml psychologických činitelů, kteří při konečném výsledku spolu působily. Tento bezděčný zájem, diktovaný skutečností případ od případu a vystupňovaný zvláště v situacích, kdy v příliš krátkém časovém intervalu následoval u téže jednotky úspěch po neúspěchu anebo naopak, změnil se s postupem let válečných i později v zájem stálý, zvláště v Německu. Tento stav lze snadno pochopit, uvědomíme-li si duševní stav národa i jeho vůdců, kteří marně hledali v armádě valící se roku 1918 do zápolí, ono vojsko, jež do světové války vedl „císař a německý bůh“. Konečný pád s imaginární výše představ o nepremožitelné armádě vedl a nutil k hledání chyb a omylů a nikoli naposledy k zkoumání cest a prostředků k nápravě. Z celé literatury tohoto oboru se týkající i nové revue, kterou zde zaznamenáváme, mám základní dojem, že němečtí autoři příliš podléhali a podléhají dosud svému bezmeznému obdivu pro armádu z roku 1914, takže kromě několika nepatrných výjimek nevyužívají svých schopností a vědeckých znalostí k tomu, aby jasně a nepokrytě definovali příčiny neúspěchu, nýbrž dávají všechny své síly a celou

vojenskou psychologii do služeb propagandy, propagandy s úzce omezeným cílem: učinit dnešní brannou moc Německa silnější, nežli byla ta, která se pustila roku 1914 do zápasu téměř s celým světem. Snad je to též proto, že každého Němce bez zřetele k tomu, zdali je povoláním důstojník či občan-odborník pracující v psychologické laboratoři ministerstva říšské obrany, nutí nemožnost, plynoucí z vojenských článků versailleské smlouvy rozhodovat samostatně o síle a výzbroji branné moci říše, k těmto klamným premisám a tudíž i nesprávným závěrům.

Tímto dojmem na nás působí i obě dosud vyšlá čísla nové revue „Soldatentum“, vydávané pod patronací ministerstva říšské obrany v berlínském nakladatelství Bernard und Graefe. Revue vychází každého druhého měsíce a první její číslo se objevilo na knižním trhu v červenci t. r. Redakce je svěřena vedoucím odborníkům z psychologické laboratoře ministerstva říšské obrany, a to vojenskému přednostovi jejímu plk. m. sl. von Vossovi a vědeckému pracovníku dr. Max Simoneitovi, autoru nedávno vydané „Wehrpsychologie“, knihy to, jež zde byla recenzována. V předmluvě k prvnímu svazku o 60 stranách, odůvodňují oba hlavní redaktoři potřebu této nové revue na základě zájmu, který vzbuzovaly jejich dosavadní interně vydávané „Charakterologische Arbeiten“, a ohlašují program, který chtějí uskutečnit. V každém svazku mají být ventilovány otázky z oborů:

a) psychologie brannosti,

b) výchovy k brannosti, a

c) výběru vůdců. Již v druhém svazku rozmnožila redakce tyto oddíly o další části, jež budou níže popsány.

První svazek obsahuje kromě vzpomenuté předmluvy tyto články: oddíl první, jenž analyzuje otázky psychologie brannosti, zahajuje úvaha dr. Maxe Simoneita o „Ideji vojenství“. Vojenství rozumí autor ovšem jen vojenství německé, jak sám výslovně praví: „... muss, um in dieser Hinsicht voll überzeugen zu können, nur vom deutschen Soldatentum gesprochen werden“ (str. 7). Pro úkoly, jež příslušnost k vojsku přináší, pro prostředky a cesty, jež k splnění jich musí volit a z nichž na první místo klade vedle sebekázně vědomí vlastní převahy, a to pro odvěky osudový rozpor, jež voják věrným plněním svých povinností řeší, dr. Simoneit označuje „vojenství jako životní formu“, které lze se jen obdivovat a ji ctít stejně jako ty, kdož ji naplnili svými činy v německých dějinách. Další studie v tomto oddíle jsou tyto: vojenský psycholog dr. Kreipe rozbírá význam smyslového vnímání pro vojenskou službu se zvláštním zřetelem k zraku a k sluchu, vojenský psycholog dr. Rudolf Hermann Walther připojuje své poznámky k psychologii jízdy motorovými vozidly a k psychologii létání (spíše řízení strojů) a dr. Grunwaldt (rovněž označený jako vojenský psycholog) píše své myšlenky o vojenském výstroji a o jeho symbolice se stanoviska psychologie brannosti.

Do druhého oddílu, jenž je věnován otázkám branně výchovným, zařadila redakce nejprve článek vojenského psychologa, dr. Walthera Schneevogta, jenž v něm shrnuje a rozbírá myšlenky Adolfa Hitlera o výchovné hodnotě vojenství, vyňaté z knihy „Mein Kampf“. Výchovou tu autor, jak podotýká, rozumí působení v nejširším významu slova, t. j. „vedle poučování i sebevýchovu a nikoli na posledním místě tradici“ (str. 37). Další studií v tomto oddíle jsou „Problémy vojenské výchovy“ z pera vojenského psychologa, dr. Lucke, problémem základním a nejméně jasným je mu problém idejí, které jsou a mají být pohnutkami k největším obětím, i k oběti života. Odmitá názor Hessův, že „cílem vojenské výchovy musí být požadavek uvědomělé vůle položit život za vlast,“ pochybuje o všemohoucnosti pojmu vlast a vlastenectví, odvolává se na své zkušenosti válečného dobrovolníka před dvaceti lety, avšak nenahrazuje jich ničím novým ani jiným kromě stejného problému kázně. Třetí oddíl prvního čísla o otázkách vůdcovského výběru obsahuje jediný

článek Simoneitův o výběrových metodách, jenž je jen opakováním známých teorií z jeho knihy.

Druhý svazek revue „Soldatentum“ obsahuje kromě uvedených tří oddílů o psychologii brannosti, o výchově k brannosti a o vůdcovském výběru jakýsi nový úvod a mimo to i novou část poslední, recenze knih. Do úvodní části zařadila redakce jednak výňatek z řeči říšského kancléře, v níž hodnotil význam staré armády při dvacátém výročí dne, „kdy byl německý národ přinucen k obraně své půdy vstoupiti do války“ (str. 61), jednak článek plk. m. sl. von Vosse „Odkaz Hindenburgova vojenství“, jímž jsou jeho „Povinnosti německého vojáka“, dále vytištěny.

V oddíle o psychologii brannosti pokračuje dr. Simoneit v rozvíjení své these o „Vojenství jako životní formě“ a Hann Ruppert rozbírá vztahy mezi vojenstvím a náboženstvím v úvaze „Soldatentum und Religion“, v níž dochází k závěru, že mezi válečnictvím a křesťanstvím není rozporu, neboť „válka“ — jak sám praví — „kterou sesílá Bůh, aby rozlišil zavrženíhodné od řádných, statečných od zbabělých, mravně od nemravných je projevem boží vůle“ (str. 73) a křesťanství není pomoci slabým, nýbrž úkolem silných, povah to v nejvyšší míře vojenských“ (str. 74). Zvláště pozoruhodnými články nikoli jen pro svůj obsah, nýbrž i k poznání smýšlení autorů v nich se projevující jsou úvahy další, a to „Die wichtigsten Alltagsinteressen des einfachen Soldaten“ a „Psychologische Alltagssorgen einer Kompanie“, které napsalo „několik důstojníků 5. pěšího pluku“. Důstojníci — zřejmě velitelé čet a rot — snesli zde tolik materiálu, jenž je, jak sami přiznávají, jen hrubou surovinou neupravenou a nahozenou tak, jak ji přináší a tvoří denní život u rotý se svými sterými drobnými problémy, jimiž však tyto úvahy právě nejvíce získaly.

Jsou to: strava, ubytování, oděv, zdravotní stav, dovolené, povyšování, tresty, pěstování kamarádství, výchova atd., vesměs otázky, které musí denně řešit přímo velitel roty, i když má k ruce podřízené důstojníky a poddůstojníky, neboť jeho odpovědnost je i při této spolupráci činitelem rozhodujícím; odpovědnost obojím směrem, nejen nahoru, ale i dolů. Posledním článkem tohoto oddílu je úvaha prof. dr. von Hauffa „Friedrich Nietzsche jako voják“, psaná k devadesátému výročí narozenin německého filosofa 15. září t. r. Nietzsche byl voják celou duší, celým svým myšlením a citěním; jen v jednom se podle autora lišil od pravého vojáka: „Především nechtěl nic vědět o pokoře. Domníval se, že člověk může vzít vládu svých věcí na této zemi sám do rukou. Boha nepotřeboval. V této pýše tkví i Nietzscheova největší slabost, neboť pravý bojovník zná meze svých sil“ (str. 94).

Oddíl druhý „Výchova k brannosti“ je v tomto čísle vyplněn dvěma články; pplk. Kauffmann z osobního úřadu ministerstva říšské obrany uvažuje o důstojníkovi německé branné moci v článku, v němž přijímá a rozšiřuje všeobecné závěry dr. Simoneita i na osobu velitelovu, konkrétně jde však dále a žádá jako základní atributy velitelské osobnosti smysl pro odpovědnost a sílu k rozhodování. V dalším článku vojenský psycholog dr. Rudolf Hermann Walther analyzuje vojenského ducha německého hnutí, tvrdě, že se dílo Adolfa Hitlera zdařilo proto, že je spolu prováděli bojovníci z fronty, válečnická generace, které se v Třetí říši dostalo onoho místa, které jí náleží pro jedinečné její výkony a duševní přerod ve světové válce.

Třetí oddíl obsahuje jedinou studii z pera dr. Naegelsbacha. Shrnuje v ní „několik všeobecných poznámek k charakterologii národních kmenů“. Ačkoliv autor na počátku svého článku loyálně přiznává četné a hluboké rozpory v názorech teoretických charakterologů, je zřejmě sám stoupencem

teorie o naprosté převaze své rasy a přívržencem Claussovy, jehož názory z knihy „Nordická duše“ (Mnichov, Lehmann 1932) tlumočí a odůvodňuje vlastními srovnáními různosti německého lidu na severu a na jihu, na východě a na západě říše. Jak bylo již uvedeno, obsahuje tento svazek též recenze nově vydaných knih, a to Simoneitovy „Wehrpsychologie“, Hartackových „Naturgrenzen geistiger Bildung“ a Claussovy dvou prací „Die nordische Seele“ a „Rasse und Seele“.

Major gšt. B.:

Průmyslová mobilisace Itálie za světové války.

(Podle článků v. Franchiniho v 10. a 12. sešitě časopisu „Esercito e Nazione“ roč. VI.)

Články jsou závěrem studie, uveřejňované postupně v ročnících VI. a VII. a podávají celkový přehled o výkonnosti jednotlivých odvětví průmyslu a národního hospodářství. (Předchozí článek v 7. sešitě časopisu pojednává podobným způsobem o těžkém průmyslu a o výrobě zbraní a munice.)

Automobilní průmysl.

Toto průmyslové odvětví se nesmírně rozmohlo, takže stačilo plně uspokojiti potřeby italské armády a hospodářství a dodávalo též spojencům. Dováženy byly z části motocykly a osobní automobily, v letech 1915—1918 bylo dovezeno 1048 automobilů a 7415 motocyklů, vyvezeno 20.620 automobilů (jen v roce 1917 na 9000 vozů).

Automobilní doprava dosáhla u armády v polí neočekávaného rozmachu a počet motorových vozidel mnohonásobně vzrostl, r. 1915 šla armáda do války se 400 osobními a 3400 nákladními automobily, se 150 traktory, s 1100 motocykly, koncem války měla 2500 osobních a 27.000 nákladních vozů, 1200 traktorů a 6000 motocyklů.

Strategická doprava byla prováděna 30 automobilními oddíly, sloučenými v automobilní parky; ty byly zase sloučeny v automobilní skupiny; oddíl měl 66—88 vozů; v roce 1918 měly tyto oddíly 2070 automobilů. Podobné oddíly byly přiděleny v různém počtu armádám a jejich složkám.

Největší požadavky byly kladeny na automobilní dopravu za rakouské ofensivy z Tyrol v r. 1916, kdy bylo dopraveno prostředky vrchního velitelství 99.000 osob, prostředky armády 30.000 osob; za bitvy na Piavě v červnu 1918 dopraveno podobným způsobem 88.000 a 20.000 osob; v poslední bitvě války (Vittorio Veneto) pak 184.000 a 55.000 osob.

V automobilních parcích bylo zaměstnáno 8300 dělníků, z nich 3300 v ústředním automobilním skladu a dílnách.

V ústředním automobilním parku bylo opraveno od prosince 1916 do října 1918 7000 automobilů, 10.070 motocyklů, 19.000 kol, 14.600 magnetů, 3200 radiátorů a j., u automobilních parků bylo za války 113.000 oprav.

Letecký průmysl.

Výroba letounů a motorů byla v Itálii do r. 1914 nepatrná, vážná organizace byla započata až od doby vstupu do války. V prvních dobách byly vesměs vyráběny letouny cizích vzorů (anglické, francouzské, německé a rakouské), postupně bylo přistupováno ke konstruování italských typů, k výrobě leteckých motorů a jejich součástek (magnety atd.). Plné výkonnosti dosáhl průmysl až v roce 1917, stačil však hraditi potřebu armády jen z 50%.

Armáda v polí měla r. 1915 143 letounů, v roce 1918 2693 letounů, z nich 638 hydroplánů, v letech 1915/18 bylo vyrobeno 12.031 letounů (1630 hydroplánů) a 24.380 leteckých motorů, spotřebováno 4 mil. kg benzínu.

Vzrůst výroby v jednotlivých letech se jeví takto:

	Vyrobených letounů		Leteckých motorů	
	počet	vzrůst v % proti předchozímu roku	počet	v % proti předchozímu roku
1915	382	100%	606	100%
1916	1.255	328%	2.248	370%
1917	3.871	308%	6.726	299%
1918	6.523	168%	14.800	220%

Jiný technický materiál.

Potřeba ženíjního materiálu byla téměř zcela zajištěna domácím průmyslem, jen zvýšená potřeba ostaného drátu byla hrazena z 58% dovozem z Ameriky. Výroba tohoto materiálu spotřebovala celou devětinu národní produkce železa. Z hlavních druhů materiálu bylo za války dodáno armádě:

ostnatý drát	313.434 t.
železné tyče k překážkám	78.312 t.
nosníky profilu „T“	29.835 t.
vlnitý plech	41.521 t.
ocelový drát	26.750 t.
drátěné sítě	16.576 t.
železné roury	11.370 t.
jiný materiál	24.935 t.,

dále téměř 3 miliony lopat a přes 3 miliony krumpáčů a motyk.

Úzkokolejných drah bylo postaveno do podzimu 1917 110 km s rozchodem 75 cm a 400 km s rozchodem 60 cm; v r. 1918 bylo postaveno 20 km rozchodu 70 cm a 200 km rozchodu 60 cm. Mimo to bylo zřízeno v Albanii (u Valony) 60 km úzkokolejných drah.

Vysoký význam měly lanové dráhy, jimiž bylo celkem převezeno 32,968.000 q materiálu, t. j. zhruba náklad 330 tisíc železničních vagonů. Před ústupem na podzim 1917 bylo v činnosti v poli 918 lanových drah (z nich 566, t. j. 61% bylo ztraceno a opuštěno při ústupu), za průměru bylo v činnosti 743 lanových drah.

Charakter horské války kladl velké požadavky na kamenovrtací práce. Po zajištění surovin uspokojil italský průmysl i v tomto oboru a od února 1916 do konce války dodal 3995 motorových kamenovrtaček o síle 5—45 k. s.

Na výrobu telegrafního a radiotelegrafního materiálu byly za války zřízeny nové velké tovární podniky. Stálá státní síť byla pro armádu doplněna 5200 km telegrafního a 41.470 km telefonního vedení, dotace vojska telefonními přístroji byla zvýšena proti roku 1915 stokrát, na 1 přístroj připadlo celkem 202 km drátu. Ze spojovacího materiálu dodal italský průmysl celkem:

114.503 telefonních přístrojů,
3.798 telegrafních přístrojů,
18.076 přepojovačů (ústředen),
25.373.950 km lehkého telefonního drátu,
747.995 km lehkého kabelu;
10.122 km telegrafního kabelu,
1.430.492 kg telegrafního drátu,
320 radiotel. stanic pro armádu,
1200 radiotel. stanic pro letectvo.

Z fotografického materiálu bylo dodáno 1300 přístrojů různých vzorů (nosné až automobilisované).

Chemický průmysl.

Tento průmysl byl před válkou v Itálii nepatrný a přestával hlavně na výrobních organické chemie, jejíž produkce závisela na dovozu surovin; proto nedosáhlo

toto odvětví většího rozmachu. Průmysl chemie byl za války dobře vybudován, nestačil však rovněž potřebám armády, zvláště ve výrobě třaskavin a plynů, neboť závisel rovněž z valné části na dovozu surovin.

Průmysl výbušin dovedl značně zvýšiti výrobu anorganických domácích surovin; produkce kyseliny sírové byla za války zvýšena s ročních 400.000 q na 600.000 q, kyseliny dusičné s měsíčních 15.000 q na 70.000 q.

Chyběly však zcela organické suroviny (bavlna, glycerin, uhelné produkty), jejich dovoz z Ameriky dosahoval průměrně 500.000 q ročně. Obtíže dovozu surovin způsobily, že průmysl mohl dodávati jen 50% potřebných výbušin; na př. v r. 1918 z požadovaných 5000 t měsíčně dodal domácí průmysl 2900 t, ze zahraničí dovezeno 2700 t třaskavin. Produkci se zdařilo zvyšovati až do roku 1917, po té se udržela stěží na stejné úrovni.

Z bojových plynů mohl průmysl dodávati částečně jen chlor (denně 266 t = $\frac{1}{3}$ potřeby) a fosgen (52 t denně = $\frac{1}{5}$ spotřeby). Důvodem byl nedostatek surovin a nezpracovanost průmyslu. Úplně bylo třeba dovážeti yperit, plyny skupiny arsinů, bromu a deriváty anilinu.

Výroba ochranných prostředků proti plynům dosáhla postupně soběstačnosti.

Výroba léčiv se po prvních potížích zdokonalila, že postačila potřebě armády množstvím i jakostí.

Textilní průmysl.

Úspěšně pracovalo jen odvětví bavlnářské, vlnářství bylo překvapeno válkou právě v době, kdy nestačilo plně domácímu trhu.

Bavlnářský průmysl prožíval v r. 1914 krizi nadprůměrné výroby, již bylo čeleno omezováním dovozu bavlny, takže za války byly zásoby v brzkou spotřebovány. Organizací dovozu bylo dosaženo takové výkonnosti, že v prvních dvou letech války část výrobků bylo možno vyvážeti. V letech 1917/18 byl dovoz bavlny omezen a přádelny pracovaly jen pro domácí konsum. Produkce bavlny na Sicilii a v koloniích se udržela na předválečné výši (20.000 q ročně).

Vlnářství záviselo do značné míry na dovozu suroviny a hlavně česané příze. Za války dosáhlo značného rozvoje a s počátku při omezeném domácím konsumu mohlo pracovati i pro vývoz.

V produkci hotových látek průmysl dodal v letech 1915/18 armádě 102.507.000 m látky na stejnokroje, maxima dosáhl r. 1917 měsíční výrobu 3 miliony m; při této výrobě participoval z 80% průmysl v Piemontu. Drobný vlnářský průmysl dosáhl v polovici r. 1917 měsíční výroby 180.000 přikrývek, 200.000 košil a j. Pytlů na písek bylo za války dodáno 271 milionů.

Průmysl gumy.

Tento průmysl, vzniklý v Itálii v roce 1870, se velmi rozvinul a jež v míru pracoval ze značné části pro export; při tom však byla trvale dovážena část potřeby pneumatik. Po vypovědění války se průmysl rychle přizpůsobil potřebám armády a konsumu a udržel a v prvních letech války dokonce stupňoval svůj export. Na rozdíl od jiných průmyslových odvětví nevázl import suroviny, ba v posledních letech převyšil dvakrát až třikrát mírový průměr.

Průmysl kůží a obuvi.

Kožařství bylo chráněno od roku 1887 vysokými cly, takže se mohlo stejnoměrně vyvíjeti a v posledních předválečných letech dostačilo domácímu konsumu, resp. dovoz postupně vyrovnávalo vývozem. Podobně tomu bylo i u obuvnického průmyslu, dovoz obuvi však byl vždy značný.

Obě odvětví však nedostačovala za války zvýšené potřebě armády a bylo třeba dovážet množství obuvi, většinou z Anglie a z Ameriky.

Průmysl stavebních hmot.

Větší požadavky na dodávku stavebních hmot byly kladeny až po ustálení front. Výroba cementu a vápna velmi lehce postačila spotřebě armády (1915—1918 2,333.000 q), neboť celková produkce dosahovala ročně 10 mil. q.

Podobně tomu bylo u vápna (1915—1918 dodáno 786.000 q roční výroba 14'5 mil. q) a u cihel (spotřeba 50 milionů cihel).

Dříví bylo dováženo před válkou pro $\frac{4}{5}$ spotřeby, za války bylo třeba uspokojiti dovozem celý požadavek armády (1915—1918 2,225.500 m³ stavebního dříví). Kolů k překážkám bylo armádě dodáno 25,625.000 kusů.

Z jiných hmot spotřebovala armáda 1,935.200 m² eternitu, 6,815.450 m² térového papíru a 1,360.400 térované plstě (vesměs dovážena z Ameriky, celkový dovoz měl cenu 200 mil. lir).

Pohonné hmoty.

Nejvážnější otázkou bylo opatrování uhlí, jehož potřebu bylo nutno plně hraditi dovozem velmi ztíženým za válečných let pro nedostatek lodní tonáže, pro zastavení dovozu z Německa a Rakouska a konečně pro vyšší spotřebu a zmenšení produkce v jiných exportních zemích. Za války se Itálii podařilo snížit celkovou spotřebu uhlí téměř o třetinu tím, že uhlí bylo zčásti nahrazeno méně výhřevným domácím topivem (lignit, rašelina a j. — těžba stoupla ze 700.000 t v r. 1913 na 1 mil. t v letech 1916—18), širokým využitím elektrické energie a zastavením některých odvětví průmyslu, která nepracovala pro válečné účely. Spotřebu nebylo možno snížit u lodní dopravy a u kovoprůmyslu vzhledem k příliš zvýšené výkonnosti obou.

Tekutá paliva a oleje

byla doma získávána jen v malém množství (v Emilii a zčásti v Albružích) a za války produkce klesla na polovinu pro malou pozornost věnovanou výzkumným pracím. Za války bylo ročně vytěženo průměrně 5000 t proti 10.000 t v r. 1911.

Největší část potřeby bylo třeba dovážet, dovoz se nesmírně zvýšil, zejména u benzínu.

Hospodaření s těmito produkty měla plně v rukou státní správa. Od 30. června 1915 do 31. října 1918 spotřebovala armáda celkem 2,196.610 q benzínu (pozemní armáda 2,106.610 q, letectvo 40.000 q, loďstvo 50.000 q) a 250.440 olejů a mazadel. Dovoz olejů se podařilo značně snížit zvýšením domácí produkce ricinového oleje.

Výroba elektrické energie dosáhla za podpory státu za války vysokého rozvoje proto, že dovoz uhlí a naftových produktů byl obtížný. V polovici roku 1913 měly italské elektrárny v celku 900.000 k. s., v červnu 1916 pak 1,018.999; spotřeba energie trvale stoupala.

Doprava.

Válka zcela změnila hospodářské a technické poměry dopravy, která sloužila z největší části obraně země. Volný obchod byl zatlačen na druhé místo.

Železnice musily využiti materiálu do krajnosti a nemohly včas prováděti potřebné udržovací práce, takže příměří je zastihlo velmi zeslabeny. Stavba nových tratí byla značně omezena a prováděna většinou jen v operačním pásmu; celkem bylo za války zbudováno 1.050 km nových tratí, z toho připadá 780 km na staré tratě rozšiřované, 230 km na novostavby a 40 km na tratě vzniklé spojením existujících již úseků.

Vozový park nebyl dostatečně obnovován, k jeho doplnění byl schopen domácí průmysl až v posledních letech války (v roce 1916 zadána do Ameriky dodávka 13.000 vagonů, po dalších letech pak dodal domácí průmysl 13.500 vagonů).

Vozový park měl:

	lokomotiv	osobních vozů	nákladních vozů
c. roce 1915	5143	10.015	102.829
při průměří 1918	5263	10.139	107.034

Pro vojenské transporty bylo užito: na začátku války 3466 lokomotiv a 67.864 vozů; za průměří 3576 lokomotiv a 71.880 vozů (z nich bylo 600 chladicích vagonů na dopravu masa).

Za mobilisace bylo vypraveno 2500 a za nástupu 4500 vojenských vlaků.

Za války bylo opraveno 285.400 vozů.

Největší požadavky na vozový park byly kladeny v roce 1915, kdy každé vozidlo mělo průměrně 16.700 km jízdy proti 12.500 v roce 1914. Příjem dopravy dosáhl v roce 1917/18 1248'7 mil. lir proti 164'4 mil. lir v r. 1914/15.

Říční doprava v severní Itálii velmi vhodně doplňovala železnice. Z větších plavebních prací třeba uvést úpravu ústí Tagliamenta a kanál pádský. V roce 1918 bylo v činnosti pro armádu 1097 říčních plavidel, která dopravila 748.339 t zboží (v roce 1915 38.526 t).

Námořní doprava byla za války z valné části v rukou státu, neboť její dobrý chod byl podmínkou vedení války vzhledem k závislosti země na dovozu. V prvních letech války bylo ponecháno volnému obchodu 30% loďní tonáže, později však bylo zrekvírováno téměř všechno obchodní loďstvo.

Za války bylo potopeno 164 větších lodí, celková ztráta tonáže byla 905.000 t, t. j. 44% všeho národního loďstva. Nově bylo vybudováno lodí s tonáží 210.090 t, z ciziny zakoupeno 112.000 t, zaplaveno rakouských a německých lodí tonáže 168.184 t. Cizích lodí bylo najato celkem 250.000 t.

Přes velké ztráty splnilo italské obchodní loďstvo svůj úkol.

Nadporučík děl. Karel Gruncel:

Rakouský návrh na organizaci vyšších mechanisovaných jednotek.

Jak známo, byly tanky za světové války stále jen pomocným bojovým prostředkem pěchoty. V nynější době se však stále uvažuje o organizaci tankových jednotek ve vyšších svazcích — v brigádách a divisích, které by mohly řešit samostatně taktické a strategické úlohy. Pozoruhodným po této stránce je návrh rakouského gen. dělostřelectva v. v. Lud. Eimannsbergera v jeho knize „Kampfwagenkrieg“ vydaná nákladem J. F. Lehmann v Mnichově 1934).

I. Návrh na organizaci mechanisované divise.

1. Charakteristika. Mechanisovaná divise je moderní taktická vyšší jednotka, která používá motorových vozidel nejenom jakožto dopravních prostředků, nýbrž i jakožto zbraní v pravém smyslu slova. Mechanisovaná divise bojuje podle moderních bojových zásad. Může vystoupit zcela samostatně v útočných akcích hlavně proti nepřátelským obrněným jednotkám. I za boje je velmi pohyblivá. K pouhé obraně se nehodí. Má téměř touž pochodovou rychlost, jako jiná motorisovaná divise. V terénu je však daleko pohyblivější.

2. Hlavní úkol. Mechanisovaná divise má hlavní úlohu ofensivní, a to především proti stejnorodým nebo motorisovaným jednotkám. Jen výjimečně bude ji použito k útoku na dobře organizované postavení nepřítele v zákopové válce, a to vždy jen do boků anebo do týlu nepřátelské fronty.

3. Navrhovaná organizace mechanisované divise:

- a) velitelství divise,
- štábní rota,

četa motocyklistů.

- b) 1. mechanizovaná brigáda, mající: prapor lehkých tanků (asi 100 tanků), 3 prapory středních tanků (po 50 strojích),
2. mechanizovaná brigáda: organizace táž jako u první brigády.

Všecké tanky by se dopravovaly na nákladních autech schopných terénní jízdy.

Trén a lehká muniční kolona každé brigády by byly tvořeny 6nápravovými lehkými nákladními automobily, částečně schopnými i jízdy mimo komunikace. Tanky by byly jádrem mechanizované divise. Tanky mohou sice dobýt terénu, ale stěží jej udrží a uhájí. Brigády tanků budou také v boji potřebovat nějaká místa, kde by se mohly v přestávkách boje znovu uspořádat. To bude možno jen pod něčí ochranou. Tento úkol, jakož i udržení dobytého terénu dává gen. Eimannsberger myslivecké brigádě.

c) Myslivecká brigáda, mající 3 pěší prapory na lehkých obrněných autech (auta částečně obrněná) nebo na „kolohousenkách“. Každý prapor by měl 24 pěchotních děl, zavěšených na lehká obrněná auta. Měla by tedy myslivecká brigáda celkem 72 pěchotních děl. Trén, jakož i lehká muniční kolona brigády opět na šestipásových lehkých nákladních autech. Podle gen. Eimannsbergera by mohla myslivecká brigáda takto organizovaná uhájít terén v šířce 9—12 km, což odpovídá terénnímu okruhu v průměru 3—4 km.

d) Letecká eskadra o 3 letkách po 15 dvoumístných stíhacích letounech pro průzkum, boj s nepřátelskými letci a pro spolupráci s tanky.

e) Prapor obrněných aut — k průzkumu a k zajištění divise na pochodu. Auta musí být alespoň částečně schopna jízdy mimo komunikace.

f) Dělostřelectvo: 2 oddíly protitankových a zároveň protiletadlových děl, tažených malými traktory. Kromě nich ještě oddíl děl, namontovaných přímo na podvozky s pásy k přímé podpoře jednotek tanků v boji. Každý oddíl by měl svoji motorizovanou lehkou muniční kolonu.

g) Ženíjní vojsko. Ženíjní motorizovaný prapor, minový prapor a mostní kolona — vše na lehkých obrněných autech (auta částečně obrněná), schopných jízdy i mimo komunikace.

h) Spojovací oddíl — na lehkých šestnápravových nákladních autech.

ch) Zdravotnická služba: divisní polní nemocnice a 3 čtyři zdravotnických aut.

i) Ostatní služby (vše motorizováno): mechanická dílna, kolona s pohonnými hmotami, divisní polní pekárna, divisní polní jatky, kolona těžkých nákladních aut na záložní součástky, záložní pohonné hmoty, na různé nářadí a zavazadla.

II. Návod na organizaci „rychlé divise“.

1. Charakteristika: „Rychlá divise“ je vlastně normální pěší divise, která je naložena za tím účelem, aby se mohla rychle přesunovat, na auta. V boji má tytéž úkoly jako normální pěší divise. Musí se však starat o ochranu svých vozidel. Její pochodová rychlost závisí na množství a jakosti komunikací. Lze říci, že je 3krát až 5krát větší než u normální pěší divise. Její velikou výhodou je to, že bojovníci mohou být dopraveni do bitevní čáry úplně svěží.

2. Hlavní úkoly: „Rychlé divise“ bude použito s výhodou v obranném boji, hlavně k rychlému ucpání mezer ve frontě, na místech, kde hrozí průlom fronty, k zaskočení motorizovaných nepřátelských jednotek, které se pokusí vniknout do mezer v obranném postavení. V útoku jí použijeme hlavně k zajištění dobytého terénu jednotkami tanků.

3. Navrhovaná organizace „rychlé divise“:

- a) velitelství divise,
- štábní rota,
- četa motocyklistů;

b) 3 motorisované pěší pluky po 3 praporech, u každého praporu 6 pěchotních děl, tedy u 3 pluků celkem 54 pěchotních děl. Ke každému pluku náleží lehká muniční nákladní kolona.

Kromě pěchotních děl u pěších pluků ještě 2 pluky divisních pěchotních děl o 3 oddílech, každý oddíl 18 děl, tedy celkem 108 pěchotních děl, podléhajících přímo veliteli divise. Každý pluk pěchotních děl by měl rovněž svou muniční kolonu.

Celkem by tedy měla „rychlá divise“ 162 pěchotních děl a mohla by hájit úsek v šířce 20 km, anebo terén v okruhu průměru 7 km. Pěchotní děla by byla namontována přímo na pružné podvozky motorových vozidel, anebo tažena 6nápravovými lehkými auty.

c) Letectvo: pozorovací letka o 9 letounech.

d) Prapor obrněných aut, rozdělený na 3 rotý a mající celkem 50 obrněných aut. Každé auto vyzbrojené dělem a nejméně jedním těžkým kulometem.

e) Divisní dělostřelectvo: Kromě uvedených již 2 pluků pěchotních děl ještě 3. pluk, jehož 3 oddíly by byly vybaveny kanony ráže asi 75 mm, hodícími se pro střelbu na cíle pozemní, na letouny i na tanky (tudíž jakýsi typ universálního kanonu), čtvrtý oddíl pak rovněž universálními kanony, ale s větší ráží: 8.5 až 10 cm. Houfnice se nezdá autoru návrhu příliš vhodná, protože rychlá divise je určena hlavně k boji s nepřátelskou útočnou vozbou. Každý dělostřelecký oddíl by měl svou muniční motorisovanou kolonu.

f) Ženíjní vojsko: motorisovaný ženijní prapor vyzbrojený mimo jiné i 6 pěchotními děly. Náležela by k němu lehká ženijní kolona.

Minový prapor o 3 rotách, rotý po 3 četách, každá rota 15 vozů s minami. Podle návrhu autora by mohla každá rota vybudovat dvouřadové minové pole v délce 3 km za 15 minut. Mostová souprava — motorisovaná.

g) Spojovací oddíl — na lehkých nákladních autech.

h) Zdravotnická služba: jako u mechanisované divise.

ch) Ostatní služby: jako u mechanisované divise.

Navrhovaná organizace umožňuje rozdělit divisi, kdyby toho bylo třeba, na 3 zesílené pěší pluky, mající možnost pracovat úplně samostatně.

Pro pěchotní děla „rychlé divise“ požaduje gen. Eimannsberger ráži 47 mm a střely vážící až do 15 kg, aby mohly prorazit i pancíř 36 mm tlustý. Pro těžké tanky je určeno dělostřelectvo „rychlé divise“. Proti mohutnému dělostřelectvu „rychlé divise“ zaráží v návrhu malý počet motocyklů — jen četa. Motocyklisté jsou průzkumnými orgány „rychlé divise“ a podle německé kritiky rakouského návrhu (viz *Mil. Wochenblatt* čis. 12 z 25. září 1934) by měla být vybavena taková divise, jakou navrhuje gen. Eimannsberger, alespoň 500 motocyklů.

Z cizích revuí.

REVUE MILITAIRE FRANÇAISE čis. 151—153, leden až březen 1934.

Pplk. Larcher: *L'expédition de Salonique*. Ohrožení srbské armády společně s nutností podpory dohodové politiky na Balkáně bylo podmínkou pro vyslání zvláštního expedičního sboru do Soluně v listopadu 1915. Úkolem jeho bylo udržet spojení Srbska se základnou v Soluni. V této úloze nemohl dostát a bylo potřeba celé armády asi 25 p. divisi. Francie je neměla, neboť Joffre vedl v té době ofensivu v Champagni. Po dlouhém jednání bylo dosaženo dohody, že expediční sbor bude